

**Ольга Сухобокова**  
*Кандидат історичних наук, доцент,  
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

## **ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА ЄВРОСОЮЗУ УКРАЇНІ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ (2014 – ПЕРША ПОЛОВИНА 2015 Р.)**

*Стаття присвячена гуманітарній допомозі, наданій Україні Європейським Союзом та його членами під час російської воєнної агресії. Розглядаються основні цілі та механізми надання допомоги ЄС, співпраця ЄС з міжнародними гуманітарними організаціями (гуманітарні агентства ООН, Міжнародний Червоний Хрест тощо) та українською владою. На основі відкритих джерел проаналізовано обсяги та основні напрями наданої допомоги на різних етапах розгортання бойових дій на сході України протягом 2014 – першої половини 2015 р.*

**Ключові слова:** *Європейський союз, Україна, гуманітарна допомога, Офіс гуманітарної допомоги Європейської комісії.*

В умовах російської агресії співпраця України з Європейським Союзом та двосторонні відносини з країнами-учасниками ЄС набули нового імпульсу. Після остаточного визначення курсу України на інтеграцію до ЄС та початку воєнних дій РФ на території України навесні минулого року, Євросоюз активно підтримує нашу державу. І якщо на початку «української кризи» це була переважно політична підтримка, то після підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у червні 2014 р. та по мірі розгортання воєнного конфлікту на сході України допомога набула більш конкретних форм – від політичної до військово-технічної.

Зважаючи на масштаби та різноплановість допомоги ЄС Україні в означений період, актуальність проблеми та її потужне інформаційне забезпечення, кожен із її аспектів може бути предметом наукового дослідження. Водночас комплексні напрацювання в цій сфері поки що відсутні. Бракує і наукових публікацій, присвячених тим чи іншим видам

допомоги ЄС чи його членів Україні в умовах російської агресії, що актуалізує дану та подібні розвідки.

Так, на окремий розгляд заслуговує гуманітарна допомога ЄС, що за умов фактичної війни в Україні набуває особливого значення. Поряд з потужною політичною та фінансовою допомогою вона стала важливою складовою підтримки Євросоюзом України. Метою даної публікації є з'ясування цілей, основних принципів та механізмів надання гуманітарної допомоги Україні Євросоюзом та його членами, її обсягів та ролі у подоланні гуманітарних проблем, спричинених російською агресією.

Пріоритетом гуманітарної допомоги ЄС є задоволення життєво необхідних потреб постраждалих – невідкладна медична допомога, забезпечення водою та їжею, прямі грошові виплати тощо. Визначення обсягів необхідної допомоги та координація з країною-реципієнтом належить до компетенції Європейської комісії (далі – ЄК) та її відповідних підрозділів, насамперед Офісу гуманітарної допомоги (European Commission's Humanitarian Aid Office, ECHO) – головної гуманітарної служби ЄС, до завдань якої входить термінова допомога жертвам природних і суспільних катастроф та конфліктів за межами ЄС. Від свого створення у 1992 р. ECHO брав активну участь у подоланні кризових ситуацій у понад ста країнах світу, оперативно надаючи потерпілим необхідну допомогу, транспортне та матеріально-технічне забезпечення, фінансуючи роботу фахівців тощо.

Відповідно до існуючої практики, ЄК приймає рішення про надання гуманітарної допомоги та її обсяги на підставі прохання ООН чи уряду держави, яка потребує допомоги. Зокрема, у випадку з Україною ЄС відреагував на подання ООН у серпні 2014 р. Водночас як політичний союз ЄС намагається дистанціюватися від самого процесу надання гуманітарної допомоги, щоб не ускладнювати його та створити рівні можливості для постраждалих з різних сторін конфлікту. Базовим принципом гуманітарної допомоги ЄС є її максимально швидке надання потерпілим, незалежно від расової, релігійної приналежності або політичних переконань [1]. Тому

ЕСНО передає допомогу через партнерські організації – відповідні структури ООН (Агентство у справах біженців або Агентство з координації гуманітарних питань), міжнародні неурядові організації на кшталт Міжнародного комітета Червоного Хреста, або ж гуманітарні організації країн ЄС, які і розподіляють допомогу.

Так, протягом 2014 р. найбільші обсяги гуманітарної допомоги від ЄС Україна отримала через наступні організації: Міжнародна організація з міграції – 6,5 млн євро (пряма грошова допомога переселенцям з Криму та Донбасу); Міжнародний комітет Червоного Хреста – 2 млн (на їжу та засоби першої необхідності); Всесвітня продовольча програма – 1,3 млн (харчування постраждалих); Агентство ООН у справах біженців – 1,1 млн (на першочергові потреби переселенців); організація «Людина в біді» та Данська рада у справах біженців – по 1 млн; Всесвітня організація здоров'я – 900 тис.; ЮНІСЕФ – 500 тис. (покращення якості води і санітарних умов) [2]. Перелічені установи поряд з організацією «Врятуймо дітей» та Норвезькою радою у справах біженців є головними партнерами ЄС в Україні. А основними розпорядниками виділених коштів виступають згадані агенції ООН та Міжнародний комітет Червоного Хреста.

Найважливішим завданням гуманітарної допомоги Євросоюзу Україні визначено допомогу постраждалим від воєнних дій, внутрішнім переселенцям з тимчасово окупованих українських територій і зони АТО, а також відновлення зруйнованої інфраструктури Донбасу. Цільовою групою, на яку розрахована основна частина гуманітарної допомоги ЄС, є переселенці з Криму та непідконтрольних Україні територій Донецької і Луганської областей, зони АТО. Це корелюється з головними завданнями гуманітарної місії ЄС, здійснюваної ЕСНО, та цілком виправдано в даному випадку. Адже в умовах економічної кризи та війни українська влада виявилася не готовою до вирішення проблем вимушених переселенців, особливо у перші місяці бойових дій. Тим часом, по мірі їх розгортання кількість біженців та постраждалих стрімко збільшувалася. Так, за оцінками ЕСНО, у результаті

конфлікту на сході України протягом 2014 р. близько 600 тис. осіб були змушені шукати притулку за межами держави, ще близько 900 тисяч отримали статус внутрішньо переміщених осіб [3].

Водночас ці цифри не є остаточними і мають тенденцію до збільшення реального числа постраждалих. За даними ООН, станом на 17 квітня 2015 р. з 5 млн осіб, які так чи інакше постраждали від війни, в Україні налічувалося 1,198 млн внутрішніх переселенців з Донбасу, а 763,632 тис. осіб виїхали за кордон. Крім того, у Донецькій військово-цивільній адміністрації 15 квітня 2014 р. повідомили, що ще близько 1 млн осіб з різних причин не можуть залишити територію так званої «ДНР». Наприкінці травня 2015 р. Управління ООН з координації гуманітарних питань заявило, що гуманітарної допомоги потребують 3,2 млн мешканців українського сходу, а кількість внутрішніх переселенців зросла до 1,3 млн [4]. Промовистим свідченням критичності ситуації є те, що Україна посіла дев'яте місце у світі за кількістю біженців.

Попри певні зусилля держави, охопити всіх постраждалих необхідною допомогою поки що не вдається. Так, наразі [державою фінансово допомагає](#) 300 тисячам родин переселенців, а виділені протягом конфлікту з державного резерву 892 об'єкти житла можуть забезпечити помешканням лише 15 тис. осіб. При цьому, за оцінками українського уряду, збитки від бойових дій на звільненій території Донбасу сягають 1,5 млрд дол. США [4].

Виходячи з цих обставин та спираючись на значний досвід допомоги постраждалим у війні, одним з основних видів допомоги в умовах «української кризи» ЄК вважає надання разової адресної грошової допомоги. Так, протягом 2014 р. 5 тис. сімей переселенців з Криму та Донбасу в Харкові та Дніпропетровську (де опинилося найбільше вимушених переселенців) отримали по 300 дол. США через Міжнародну організацію з міграції та «Врятуймо дітей» [2]. І це лише невелика частина наданої Євросоюзом гуманітарної допомоги. Як заявив голова представництва ЕСНО Україні, департамент передав близько 11 млн євро виключно гуманітарної допомоги. Ще 17 млн євро надано на проекти, пов'язані з житлом, та 4,5 млн

євро – для ініціатив, що сприяють миротворчому процесу у громадах. В цілому протягом 2014 р. структури ЄС надали Україні 47,55 млн євро гуманітарної допомоги [2].

Згідно офіційних звітів ЄС, загальний обсяг гуманітарної допомоги ЄС та його членів у 2014 р. склав понад 76 млн. євро [2], за повідомленнями МЗС України – близько 80 млн євро [5]. Так, у липні 2014 р. було надано 250 тис. євро на підтримку кримських татар, що залишили територію АРК, у серпні допомогу переселенцям в Україні було збільшено до 2,5 млн. євро. З розширенням території воєнних дій у вересні 2014 р. ЄК ухвалила рішення про надання 22 млн. євро для допомоги найбільш вразливим верствам населення сходу України. Ще 5 млн. євро було виділено на першочергові потреби – продукти харчування, медичну та соціальну допомогу, тимчасове житло, а також комплекс побутово-логістичних заходів з підготовки до зимового періоду. До того ж, як зазначалося, 17 млн. євро надано на соціальні проекти та місцеві ініціативи для задоволення потреб переміщених осіб [6].

У листопаді 2014 р. на гуманітарну допомогу мешканцям Донбасу ЄС додатково виділив 3,3 млн євро [7]. У грудні 2014 р. Міжнародна організація з міграції заявила про розширення гуманітарної допомоги ще 20 тисячам вимушених переселенців на понад 7 млн євро. Основними донорами траншу стали ЄК та Німеччина, виділивши відповідно 6,5 млн та 680 тис. євро [8].

До фінансування гуманітарних програм ЄС залучає і свої фінансові органи. Зокрема, Європейським інвестиційним банком у 2014 р. було сформовано інвестиційний кредитний портфель обсягом до 3 млрд. євро для фінансування низки соціальних програм та відновлення інфраструктури на Донбасі [9]. З них 200 млн євро для відновлення життєзабезпечення регіону було надано ще до початку зимового періоду [2].

Гуманітарна допомога Євросоюзу була надзвичайно важливою у зимовий період, коли і переселенці, і учасники АТО потребували теплого одягу, генераторів, утеплених наметів тощо. На початку жовтня 2014 р. в

рамках розгортання «Механізму цивільного захисту ЄС» кризовий центр ЄС розпочав консультації з країнами-членами щодо надання Україні медичних препаратів та товарів першої необхідності. Першою відгукнулася Латвія, надавши 9 електрогенераторів. З 20 жовтня 2014 р. в Україні почала роботу спеціальна місія ЄС з метою організації спільних з місцевими органами влади заходів з реєстрації переміщених осіб та надання адресної медичної допомоги постраждалим [6].

На початку 2015 р. у зв'язку із терактами та поновленням активних бойових дій на сході України обсяг гуманітарної допомоги ЄС суттєво зріс. У лютому ООН переглянула схвалений у грудні 2014 р. «Стратегічний план реагування для України», що передбачав 189 млн дол. США на допомогу постраждалим у 2015 р. Заплановану суму було збільшено до 316 млн дол. США. Відповідно й ЄС збільшив розмір гуманітарної допомоги Україні цього року з 5 до 15 млн євро [7]. З огляду на це, сумарні обсяги допомоги під час збройного конфлікту на Донбасі, за словами єврокомісара з гуманітарної допомоги Х. Стиліанідеса, склали 92-93 млн євро [2]. Це – майже п'ята частина річного бюджету ЕСНО (понад 500 млн. євро на рік).

Зауважимо, що взагалі цифри є промовистим свідченням важливості для Євросоюзу підтримки України. Ще з початку 1990-х рр. ЄС був одним з головних донорів України – відтоді до 2014 р. фінансова допомога ЄС Україні (не враховуючи допомогу від окремих країн ЄС) склала понад 3,5 млрд. євро. При цьому розміри фінансової підтримки постійно зростають. Так, щорічне фінансування за «Національною програмою дій для України» збільшилось з 47 млн. євро в 2002 р. до 186 млн. євро в 2013 р. У 2014 р. його обсяг склав 242 млн. євро [9]. А загальна макрофінансова допомога ЄС Україні за час АТО складає 3,41 млрд. євро і є найбільшою фінансовою допомогою ЄС країні – не члену ЄС в такий короткий період [10].

Поряд з тим, надаючи Україні гуманітарну допомогу зі своїх фондів, керівництво ЄС активно заохочує до цього і країн-учасниць (втім, частина з них за власною ініціативою надає гуманітарну та іншу допомогу від початку

конфлікту). Так, у серпні 2014 р. генеральний секретар Ради Європи Т. Ягланд закликав країни ЄС передавати гуманітарну допомогу Україні у зв'язку з ситуацією на Донбасі (17 липня 2014 р. було збито боїнг Малазійських авіаліній у Донецькій обл., що поряд із розширенням воєнних дій проросійськими сепаратистами спричинило розширення санкцій проти Росії та вивело питання «української кризи» на якісно новий рівень) [11]. Це стало поштовхом до інтенсифікації двосторонньої співпраці країн ЄС з Україною та надання ними гуманітарної, а також військово-технічної допомоги. Низку відповідних рішень було прийнято в ході візиту президента України П. Порошенка до Брюсселя наприкінці серпня та під час саміту НАТО в Уельсі у вересні 2014 р.

Активізація надання Україні допомоги відбулася у січні 2015 р. після відповідного звернення ЄСНО. Так, 27 січня до Дніпропетровська на трьох літаках прибув спільний гуманітарний вантаж від ЄС і його учасниць Латвії, Естонії, Німеччини, Фінляндії та Франції для мешканців з Донецької та Луганської областей, а також територіальних підрозділів ДСНС. Зокрема, Естонія передала намети, розкладні ліжка, спальні мішки, генератори, обігрівачі, мобільні кондиціонери, складні стільці, столи, госпітальні ліжка загальною вартістю понад 120 тис. євро; Фінляндія передала рятувальні намети з обігрівачами; Організація Червоного Хреста в Німеччині – гігієнічні засоби, а також намети, вентиляторні повітрянагрівачі і еластичні резервуари на 5 тис. л [12]. Останній на цей час великий гуманітарний вантаж з країн ЄС прибув у червні – понад 285 т німецької і польської допомоги для покриття базових потреб 11 тис. переселенців з Донбасу на суму 500 тис. євро [13].

Важливо, що така допомога є постійною та здійснюється одночасно в кількох напрямках. Так, у рамках проекту «Будинок для переселенців» у травні 2015 р. Євросоюз надав понад 2 млн євро для ремонту гуртожитків Краматорська та Слов'янська для тимчасово переміщених осіб [14].

Серед країн ЄС основними донорами гуманітарної допомоги Україні є Німеччина, Швеція, Велика Британія, Норвегія, Фінляндія, Бельгія та Данія.

Водночас дієвою є допомога Польщі, Литви, Чехії, Словаччини й інших країн Євросоюзу. Так, однією з перших на прохання Т. Ягланда підтримати Україну відгукнулася Швеція, виділивши в серпні 2014 р. майже 4 млн євро на продукти харчування і медикаменти для постраждалих [15].

Норвегія ще в червні 2014 р. організувала перший гуманітарний вантаж для української армії вагою понад 60 т (переважно сухі пайки). До листопада 2014 р. на підтримку гуманітарних та інших програм вона надала понад 44,2 млн дол. США, значна частина яких пішла на відбудову та оснащення лікарень, житла для переселенців та шкіл у районах бойових дій [16]. У травні 2015 р. норвезький уряд виділив ще 5 млн євро на гуманітарну допомогу і, крім того, 35 млн євро – різним секторам економіки України на додачу до 15 млн дол. США, наданих у 2014 р. [17].

Уряд Фінляндії у 2014 р. надав Україні 6,4 млн євро, в тому числі 2,5 млн гуманітарної допомоги, а з 4 млн євро, зарезервованих на підтримку України в 2015 р., 3 млн євро видано на зведення тимчасового житла для переселенців [18]. Уряд Бельгії у березні 2015 р. виділив 2 млн євро гуманітарної допомоги на тимчасове житло, харчування, ліки та воду для постраждалих [19]. Данія у 2014 – на початку 2015 р. надала Україні 3 млн дол. США, переважно на медичні препарати та обладнання [20].

Німеччина, яка як лідер ЄС послідовно підтримує Україну в умовах російської агресії, на початку серпня 2014 р. виділила 3,5 млн євро гуманітарної допомоги [21]. У лютому 2015 р. її було збільшено на 10 млн євро [22]. Одним з головних спрямувань німецької гуманітарної допомоги є забезпечення переселенців найнеобхіднішим. Так, Спілка самаритян Німеччини у грудні 2014 р. передала переселенцям у Києві, Харкові та Полтаві 500 тис. євро у вигляді продовольчих наборів, зимового одягу та виплат на оренду житла. При цьому німецький уряд постійно організовує поставки гуманітарної допомоги до України: одним з найбільших за час проведення АТО став саме німецький вантаж, доставлений у жовтні 2014 р., – 112 вантажівок з продуктами харчування, теплим одягом, медичним

обладнанням вартістю понад 15 млн євро [23]. У квітні 2015 р. до України прибув вже 6-й німецький гуманітарний вантаж на суму 1 млн євро (продукти харчування, гігієнічні засоби, одяг та постільна білизна) [24].

Водночас федеральний уряд Німеччини виступає одним з найбільших донорів будівництва тимчасового житла для українських переселенців, виділивши на це понад 18 млн євро [13]. На початку 2015 р. [Німеччина](#) також заявила про надання Україні гранта у розмірі 9 млн євро на реалізацію низки мікропроектів на базі шкіл, дитячих садків, медичних установ у районах, наближених до зони АТО [25].

Поряд з Німеччиною важливим спонсором відновлення інфраструктури Донбасу є Польща: в січні 2015 р. її уряд надав спеціальний кредит на 100 млн євро. При цьому Польща належить до країн, що найшвидше реагують на потреби України та найактивніше надають їй гуманітарну підтримку. У 2014 р. на допомогу переселенцям в Україні польський уряд виділив понад 3 млн дол. США [26]. З врахуванням гуманітарних поставок для української армії, загальна вартість польської гуманітарної допомоги є значно більшою. Так, за час АТО до України прибула низка гуманітарних вантажів з Польщі. Найбільшим серед них наразі є 150-тонний вантаж, що у грудні 2014 р. прибув до Харкова (предмети першої необхідності, одяг, обігрівачі тощо на суму 1 млн дол. США). Тоді ж було передано близько 200 тис. дол. США фінансової допомоги для переселенців [27].

Прикметно, що кошти на гуманітарну допомогу Україні виділяють не лише уряди чи благодійні організації європейських країн, а й окремі громади. Поряд з потужним волонтерським рухом це свідчить про досить високий рівень солідарності громадян ЄС з українським народом. Найвиразніше це проявляється у країнах, близьких до України географічно та пов'язаних з нею спільним історичним минулим в період СРСР. Насамперед, йдеться про Польщу, прибалтійські країни тощо. Зокрема, серед перших гуманітарних поставок до України був зібраний литовцями з власної ініціативи 6-тонний вантаж, доставлений на початку вересня 2014 р. (сухі пайки і спеціальне

медичне приладдя), а в квітні 2015 р. Латвія надіслала медичну техніку та обладнання, закуплену на кошти, виділені Ризькою думою [28]. Варто згадати і про гуманітарну допомогу чеських бізнесменів, які від початку конфлікту на Донбасі до січня 2015 р. власним транспортом доставили майже 87 т вантажів – будматеріали, засоби першої медичної допомоги, зимовий одяг [29]. В той же час уряд Чехії у лютому 2015 р. передав гуманітарну допомогу на суму понад 4 млн дол. США [30].

Окремим надзвичайно важливим для української сторони напрямом гуманітарної допомоги європейських країн є забезпечення найнеобхіднішим українських військових, задіяних в АТО. Оцінюючи іноземну гуманітарну допомогу, 12 березня 2015 р. Міністерство оборони України повідомило, що поряд з найбільшими обсягами допомоги, наданими США і Канадою, європейська підтримка теж є доволі відчутною. Зокрема, Польща (яка ще з серпня 2014 р. налагодила постачання допомоги українській армії) надала хліб тривалого зберігання, сухі пайки та речове майно на 5,5 млн дол. США; Велика Британія передала бронежилети і кевларові шоломи, аптечки, речове майно на суму 1,8 млн дол. США; Словаччина – електрогенератори, освітлювальні комплекти, речове майно та медичне обладнання на 632 тис. дол.; Норвегія – сухі пайки на 630 тис. дол.; Франція – бронежилети і медичні матеріали на 600 тис. дол.; Нідерланди – електрогенератори і зимове речове майно на 500 тис. дол. [31]

Не менш важливим напрямком гуманітарної допомоги Україні є надання медикаментів та лікування поранених. Так, одним з провідних донорів медичної допомоги є Велика Британія: лише у вересні-листопаді 2014 р. британські фармацевтичні фірми надали МОЗ України сучасні препарати для знеболювання та антибіотики на 1 млн 217 тис. гривень [32]. Австрія, Литва і Німеччина прийняли на лікування більше 100 українців, поранених в ході АТО. Греція взяла на лікування ще 7 важкопоранених українських бійців, Словаччина – 75, Румунія та Угорщина – по 10 [33]. Польща, Німеччина, Литва та інші країни за свій кошт або на пожертви своїх громадян і

організацій приймають на оздоровлення дітей учасників АТО і внутрішніх переселенців з Донбасу.

Таким чином, гуманітарна допомога Євросоюзу Україні протягом 2014 – першої половини 2015 р. стала важливим внеском у подолання наслідків російської агресії. При цьому важливо, що джерелом допомоги є не лише структури ЄС, але і уряди та громадяни європейських країн. І хоча у форматі окремої статті неможливо розглянути внесок кожної з країн ЄС, зауважимо, що всі вони в тій чи іншій мірі долучилися до надання Україні гуманітарної допомоги.

Загалом сума наданої Україні грантової (безповоротної) гуманітарної допомоги від ЄС та його членів протягом 2014 – на початку 2015 р. становить 223 млн євро, не враховуючи кошти, виділені на гуманітарні проекти Європейським інвестиційним банком [34]. Причому спостерігається стійка тенденція до збільшення напрямків та обсягів допомоги відповідно до посилення конфронтації на сході України. Так, за даними МЗС України, лише за перші два місяці 2015 р. країни ЄС виділили для гуманітарних цілей в рамках реалізації проектів ООН та Червоного Хреста допомогу в загальному обсязі майже 50 млн євро [5]. Навіть самі по собі ці цифри є промовистим свідченням прагнення Європи підтримати Україну в критичний період. А в сукупності з наданою ЄС політичною та макрофінансовою підтримкою – яскраво засвідчують сприйняття України як невід’ємної частини європейської спільноти.

Водночас з огляду на те, що воєнний конфлікт на сході України ще не завершений і остаточний підрахунок сумарних обсягів гуманітарної допомоги ЄС та його країн-учасниць ще попереду, порушена у даній публікації проблема в цілому, а також окремі її аспекти (напрями допомоги, охопленість постраждалих, взаємодія з місцевою та центральною владою України тощо) залишатимуться актуальними і надалі.

## Список використаних джерел та літератури

1. The EU's external relations. Humanitarian aid [Електронний ресурс] // The European Commission's Delegation to Ukraine. – Режим доступу: <http://delukr.sdv.com.ua/page32484.html>
2. Керівник гуманітарного офісу ЄС в Україні: “наше завдання – спасіння життів” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://euukrainecoop.net/2015/01/27/humanitarian/>
3. ЄС збільшить допомогу переселенцям з Донбасу: в Україну їде єврокомісар з гуманітарної допомоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/news/2015/01/22/7029939/>
4. Війна на Донбасі у цифрах: тисячі жертв, мільйон переселенців та мільярдні збитки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/News/134646>
5. Країни ЄС цього року надали Україні гуманітарної допомоги на €50 млн – МЗС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/News/130609>
6. Допомога ЄС Україні: 2014 рік [Електронний ресурс] // Представництво України при Європейському Союзі та Європейському Співтоваристві з атомної енергії. – Режим доступу: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/eu-policy/assistance>
7. Єврокомісія планує потроїти обсяг гуманітарної допомоги Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/News/128432>
8. ЄС виділив понад 7 млн євро для допомоги ще 20 тис. біженців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/news/2014/12/15/7028774/>
9. EU financial assistance to Ukraine [Електронний ресурс] // Delegation of the European Union to Ukraine. – Режим доступу: [http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/eu\\_ukraine/tech\\_financial\\_cooperation/index\\_uk.htm](http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/eu_ukraine/tech_financial_cooperation/index_uk.htm)
10. Україна та ЄС підписали угоду на 1,8 млрд євро [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/news/2015/05/22/7068717/>

11. Генсек Ради Європи закликав європейські країни надати Україні гуманітарну допомогу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/news/2014/08/19/7025173/>
12. До Дніпропетровська доставили гуманітарну допомогу від ЄС та ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/News/128560>
13. Німеччина та Польща надіслали до України 285 тонн гуманітарної допомоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dw.de/a-18520120?maca=ukr-rss-ukrnet-ukr-all-3816-xml>
14. Савчук А. Євросоюз дає 2 млн євро на житло для переселенців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vidia.org/2015/39621>
15. Швеція виділила майже 4 млн євро гуманітарної допомоги Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/news/2014/08/22/7025270/>
16. Норвегія витратила на гуманітарні програми в Україні \$44 млн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://tvi.ua/new/2014/11/23/norvehiya\\_vytratyla\\_na\\_humanitarni\\_prohramy\\_v\\_ukrayini\\_44 mln](http://tvi.ua/new/2014/11/23/norvehiya_vytratyla_na_humanitarni_prohramy_v_ukrayini_44 mln)
17. Норвегія надасть Україні \$15 млн допомоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/news/2014/11/18/7027917/>
18. Фінляндія збільшила свою допомогу Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.finland.org.ua/public/default.aspx?contentid=324217&nodeid=31711&culture=uk-UA>
19. Уряд Бельгії виділив 2 млн євро гуманітарної допомоги для України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eramedia.com.ua/article/214805>
20. Данія надасть додаткові \$1,5 млн на гуманітарну допомогу для біженців Донбасу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/news/2015/02/11/7030758/>

21. Німеччина збільшила гуманітарну допомогу Донбасу до 3,5 млн євро [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/news/2014/08/11/7024903/>
22. Німеччина виділить Україні 10 мільйонів євро гуманітарної допомоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/news/2015/02/19/7031035/>
23. В Україну надходить гуманітарна допомога від іноземної спільноти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unt.ua/news/society/events/v-ukrainu-nadhodit-gumanitarna-dopomoga-vid-inozemnoi-spilnoti>
24. Україна отримала від Німеччини "гуманітарки" на 1 млн євро [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://espresso.tv/news/2015/04/29/ukrayina\\_otrymala\\_vid\\_nimechchyny\\_quothumanitarkyquot\\_na\\_1 mln\\_yevro](http://espresso.tv/news/2015/04/29/ukrayina_otrymala_vid_nimechchyny_quothumanitarkyquot_na_1 mln_yevro)
25. Німеччина збирається виділити Україні €9 млн на розвиток соціальної сфери [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/News/129258>
26. Польща виділить на відновлення Донбасу €100 млн кредиту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/News/127923>
27. У Харкові переселенцям розпочали роздавати польську гуманітарку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/News/126176>
28. Латвія надіслала гуманітарну допомогу Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/news/2015/04/20/7033080/>
29. Чехія передала гуманітарну допомогу для Донбасу. – <http://www.eurointegration.com.ua/news/2015/01/12/7029560/>
30. Завтра в Україну прибуде гуманітарний конвой із Чехії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/News/130040>
31. Українська армія отримала гуманітарної допомоги на \$120 млн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://espresso.tv/news/2015/03/12/devyat\\_krayin\\_nadaly\\_humanitarnu\\_dopomogu\\_ukrayinskiy\\_armiyi\\_na\\_120 mln\\_dolariv](http://espresso.tv/news/2015/03/12/devyat_krayin_nadaly_humanitarnu_dopomogu_ukrayinskiy_armiyi_na_120 mln_dolariv)

32.МОЗ України отримало гуманітарної допомоги майже на 10 млн грн. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/News/124693>

33.[14 військовослужбовців та двоє волонтерів вирушили на реабілітацію до Словаччини](http://www.5.ua/ato-na-shodi/14-viiskovosluzhbovtsiv-ta-dvoie-volonteriv-vyrushyly-na-reabilitatsiiu-do-Slovachchyny-83848.html) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.5.ua/ato-na-shodi/14-viiskovosluzhbovtsiv-ta-dvoie-volonteriv-vyrushyly-na-reabilitatsiiu-do-Slovachchyny-83848.html>

34.Євросоюз виділив Україні ще 15 млн євро гуманітарної допомоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.hromadske.tv/society/yevrosoyuz-vidiliv-ukrayini-shche-15-mln-yevro-gum/>

### **Гуманитарная помощь Евросоюза Украине во время российской агрессии (2014 – первая половина 2015 г.)**

*Аннотация.* Статья посвящена гуманитарной помощи, предоставленной Украине Европейским Союзом и его членами во время российской военной агрессии. Рассматриваются основные цели и механизмы оказания помощи ЕС, сотрудничество ЕС с международными гуманитарными организациями (гуманитарные агентства ООН, Международный Красный Крест и т.п.) и украинской властью. На основе открытых источников проанализированы объемы и основные направления предоставленной помощи на различных этапах развертывания боевых действий на востоке Украины в течение 2014 - первой половины 2015 г.

*Ключевые слова:* Европейский союз, Украина, гуманитарная помощь, Офис гуманитарной помощи Европейской комиссии.

### **EU humanitarian assistance to Ukraine during the Russian aggression (2014 - the first half of 2015)**

*Abstract.* The article is devoted to the humanitarian assistance provided to Ukraine by the European Union and its member states during the Russian military aggression. The basic objectives and mechanisms of assistance the European

*Union, EU cooperation with international humanitarian organizations (the UN humanitarian agencies, the International Red Cross etc.) and the Ukrainian authorities are considered. On the basis of open sources the article analyzes the volumes and the main directions of assistance provided in various stages of deployment of combat operations in eastern Ukraine during 2014 - the first half of 2015.*

**Keywords:** *The European Union, Ukraine, humanitarian assistance, humanitarian assistance office of the European Commission.*